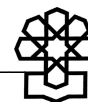

چالش‌های تعمیم ورود کالای همراه مسافر برای تمامی مناطق آزاد

به نام خدا

فهرست مطالب

۱	چکیده.....
۲	مقدمه
۳	۱. اهمیت موضوع.....
۴	۲. بررسی پیشینه قانونی.....
۵	۳. روند قانونی ورود کالای همراه مسافر.....
۸	۴. رابطه موضوع مورد بررسی با قوانین بالادستی.....
۹	۵. بررسی دیدگاه مخالفان و موافقان.....
۹-۱	۵-۱. بررسی دیدگاه مخالفان حذف ممنوعیت ورود کالای همراه مسافر در سه منطقه اروند،
۹	ارس و انزلی
۵-۲	۵-۲. بررسی دیدگاه موافقان حذف ممنوعیت ورود کالاهای همراه مسافر در سه منطقه اروند،
۱۵	ارس و انزلی
۱۹	جمع‌بندی
۲۱	پیشنهاد
۲۲	منابع و مأخذ

چالش‌های تعمیم ورود کالای همراه مسافر برای تمامی مناطق آزاد

چکیده

استفاده از مقررات تجاری متفاوت از قوانین سرزمین اصلی در برخی مناطق کشور موجب پیدایش مناطقی خاص در کشور به نام مناطق آزاد شده است که مناطقی خارج از قلمرو گمرکی محسوب می‌شوند. موضوع تبعیض قوانین میان خود مناطق موضوعی است که محل اختلاف نظر کارشناسان و تصمیم‌گیران حوزه اقتصاد است. یکی از این قوانین، ممنوعیت ورود کالای همراه مسافر از سه منطقه آزاد اروند، ارس و انزلی (مصوب ۱۳۸۲) است که برخلاف سه منطقه کیش، قشم و چابهار (مصوب ۱۳۷۲) ورود کالا به صورت همراه مسافر از آنها مطابق قانون ممنوع است.

اهمیت بررسی این موضوع به این دلیل است که با توجه به تفاوت موجود میان قوانین مناطق آزاد، مسئولان منطقه همواره انگیزه تغییر این قانون را داشته و در مجلس هفتم نیز طرحی قانونی در این خصوص داده شد و در مجلس هشتم نیز پیشنهاد ارائه طرح از طرف نمایندگان ارائه شده است. انگیزه این تغییر تا اندازه‌ای است که اعضای کمیسیون اقتصادی ضمن بررسی لایحه ایجاد هشت منطقه ویژه اقتصادی و لایحه ایجاد یک منطقه آزاد و پانزده منطقه ویژه اقتصادی (شماره ثبت ۲۳۰ و ۲۷۴) بندی به مصوبه کمیسیون اضافه کردند که ممنوعیت مندرج در قانون تأسیس سه منطقه اروند، ارس و انزلی حذف شود. به همین دلیل است که ارائه نکاتی درخصوص تعمیم ورود کالای همراه مسافر برای تمامی مناطق آزاد می‌تواند در فرایند تصویب قوانین مذکور مؤثر باشد. گزارش حاضر تلاش دارد ضمن بررسی پیشینه قانونی این موضوع به دلایل موافقان و مخالفان توجه کرده و به ارائه راهکاری در این خصوص بپردازد.

نتایج حاصل از این بررسی نشان می‌دهد که قانون‌گذار ورود کالا به شکل همراه مسافر را به طور کلی نفی نمی‌کند ولی با توجه به آثار منفی این امر در مناطق آزاد دارای جمعیت بالا، آن را ممنوع کرده است، به همین دلیل این گزارش نیز اعطای امتیاز جدید به مناطق آزاد اخیرالتصویب در قالب ورود کالای همراه مسافر را توصیه نمی‌کند زیرا علاوه بر آثار منفی که بر عملکرد و کارکرد اقتصادی مناطق دارند موجب افزایش انگیزه برای ایجاد مناطق جدید می‌شود و می‌تواند موجب ایجاد انگیزه برای لغو ممنوعیت ورود کالای همراه مسافر از مناطق ویژه نیز بشود که با توجه به تعداد بالای این مناطق آثار مالی فزاینده‌تری خواهد داشت. در صورت لغو حکم ممنوعیت ورود

کالای همراه مسافر از مناطق آزاد اروند، ارس و انزلی، لازم است به قیودی مانند رعایت سقف موردنظر، انحصار به ورود کالاهای غیرتجاری و جلوگیری از تجمع هرگونه کالای همراه مسافر ورودی، توجه نمود و این اقدام به دلیل عدم تفکیک کامل مناطق آزاد یاد شده از سرزمین اصلی تنها به بخش‌هایی خاص از مناطق که امکان کنترل ورود و خروج و نظارت کامل بر کالا میسر است و با اهداف توسعه گردشگری ایجاد شده‌اند، منحصر شود تا از آثار سوء اعطای این مجوز بر تولید و اقتصاد کشور کاسته شود.

مقدمه

در تعاریف بین‌المللی، منطقه آزاد تجاری^۱ به مناطقی نزدیک به نقاط مساعد برای حمل و نقل اطلاق می‌شود که از طرف دولت‌ها برای واردات آزاد مواد خام و اولیه و تولید قطعات به منظور فراوری بیشتر و صادرات آزاد آنها تعیین می‌گردند. بنابراین تلقی مناطق آزاد در دنیا بیشتر مناطق پردازش کالا برای صادرات است. با این حال در کشور ما عمده تأکید مقررات مناطق آزاد بر معافیت از حقوق و عوارض ورودی^۲ استوار است. کالاهای در این مناطق بدون پرداخت حقوق و عوارض گمرکی تخلیه و انبار شده و مجدداً بازرگانی و حمل می‌شوند و هدف عمده این مناطق جذب سرمایه‌های خارجی است.^۳

یکی از معافیت‌های مطرح شده در مناطق آزاد که در دیگر مبادی ورودی نیز مورد استفاده قرار می‌گیرد معافیت کالاهای همراه مسافر از پرداخت حقوق ورودی است.

براساس تعاریف و اصطلاحات گمرکی بین‌المللی مندرج در واژه‌نامه بین‌المللی گمرک که توسط شورای همکاری گمرکی^۴ (سازمان جهانی گمرک)^۵ تهیه و منتشر می‌شود، مسافر^۶ به دو قسمت غیرمقیم و مقیم مراجعت‌کننده تقسیم می‌شود. مطابق این تعریف، هر شخصی که به طور موقت وارد قلمرو کشوری شود که در آنجا اقامت ندارد، غیرمقیم تلقی شده و هر شخصی که پس از مسافرت موقت به خارج به قلمرو کشوری که معمولاً در آنجا اقامت دارد باز گردد، مسافر مقیم

1. Free Trade Zone

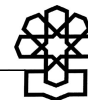
2. Duty Free Zone

۳. سیف‌الله صادق‌یارندی و مسعود طارم سری. فرهنگ توصیفی اصطلاحات تجارت بین‌الملل و سازمان جهانی تجارت WTO، دفتر مطالعات و پژوهش‌های بازرگانی، تهران ۱۳۸۵.

4. Customs Co – Operation Council (CCC)

5. World Customs Organisation (WCO)

6. Traveller

مراجعت‌کننده محسوب می‌شود.^۱

ایجاد تسهیلات و اعمال معافیت‌های مختلف جهت آسان‌سازی تشریفات گمرکی مسافران یکی از مواردی است که از سالیان گذشته مورد توجه سازمان جهانی گمرک قرار گرفته است. از این‌رو در ضمیمه (و - ۳) کنوانسیون بین‌المللی کیوتو^۲ درخصوص ساده‌سازی و هماهنگی دستگاه‌های گمرکی و ضمیمه (ب - ۶) کنوانسیون استانبول^۳ به تسهیلات گمرکی مربوط به کالاهای همراه مسافر اشاره شده است.

براساس تعاریف بین‌المللی لوازم شخصی^۴ همراه مسافر عبارت است از کالاهای نو یا مستعمل که مسافر با ملاحظه شرایط سفر و اقامت بین راه، برای استفاده شخصی به‌طور معقول به آنها احتیاج دارد، ولی شامل کالاهایی که برای مقاصد تجاری وارد یا صادر شوند نمی‌گردد. مهم‌ترین قیدی که در تعاریف جهانی و داخلی درخصوص کالاهای همراه مسافر مطرح می‌شود عدم جنبه تجاری است که ماهیت کالای همراه مسافر را تشکیل می‌دهد.^۵

۱. اهمیت موضوع

در حال حاضر میان قوانین حاکم بر ورود کالاهای همراه مسافر در منطقه کیش، قشم و چابهار که در سال ۱۳۷۲ تأسیس شدند با سه منطقه اروند، ارس و انزلی که در سال ۱۳۸۲ تأسیس شدند تبعیضی با این مضمون وجود دارد که ورود کالای همراه مسافر از سه منطقه اولیه مجاز ولی از سه منطقه اخیر ممنوع اعلام شده است.

با توجه به مواردی مانند یکسان‌سازی مقررات مناطق آزاد و رفع تبعیض حاکم بر قوانین تجاری مربوط به این حوزه، تأکید مسئولان محلی به کالاهای همراه مسافر به‌عنوان یکی از ابزارهای رونق منطقه و ایجاد مزیت برای مناطق آزاد عزمی جدی در میان برخی نمایندگان مجلس و مسئولان منطقه‌ای سه منطقه آزاد جدید وجود دارد که ورود کالاهای همراه مسافر از این مناطق را نیز آزاد کرده یا حداقل برای رفع تبعیض به یکسان‌سازی قوانین و مقررات بپردازند. با توجه به تهیه طرح قانونی در دوره هفتم مجلس شورای اسلامی و ارائه پیشنهاد طرح در مجلس هشتم این مطالعه تلاش می‌کند تا معایب و مزایای این تصمیم را اندکی شفاف کند.

۱. رضا بنایی. آشنایی با مقررات گمرکی و ترخیص کالا، شرکت چاپ و نشر بازرگانی، مؤسسه مطالعات و پژوهش‌های بازرگانی، تهران ۱۳۸۱.

2. Annex F. 3. to The Kyoto Convention

3. Annex B. 6 to the Istanbul Convention

4. Personal Effects

۵. کالای همراه مسافر (بررسی ابلاغیه ستاد مرکزی مبارزه با قاچاق کالا و ارز درخصوص ممنوعیت جمع کالای همراه مسافر)، دفتر مطالعات اقتصادی مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، شماره مسلسل ۷۹۶۴، شهریور ۱۳۸۵.

۲. بررسی پیشینه قانونی

به موجب ماده (۱) قانون چگونگی اداره مناطق آزاد تجاری - صنعتی جمهوری اسلامی ایران^۱ به منظور تسریع در انجام امور زیربنایی، عمران و آبادانی، رشد و توسعه اقتصادی، سرمایه‌گذاری و افزایش درآمد عمومی، ایجاد اشتغال سالم و مولد، تنظیم بازار کار و کالا، حضور فعال در بازارهای جهانی و منطقه‌ای، تولید و صادرات کالاهای صنعتی و تبدیلی و ارائه خدمات عمومی به دولت اجازه داده شد که براساس موازین قانونی سه منطقه آزاد کیش، قشم و چابهار را تأسیس و مطابق همین قانون اداره کند.

در ماده (۱۴) این قانون به این نکته اشاره شده است که مبادلات بازرگانی مناطق با خارج از کشور پس از ثبت گمرکی از شمول مقررات صادرات و واردات مستثنا هستند و مقررات صدور و ورود کالا و تشریفات گمرکی در محدوده هر منطقه به تصویب هیئت‌وزیران خواهد رسید. مبادلات بازرگانی مناطق با سایر نقاط کشور اعم از مسافری و تجاری تابع مقررات عمومی صادرات و واردات است.

با توجه به این ماده ورود کالا از این مناطق تحت عنوان کالای همراه مسافر مجاز بوده و تابع مقررات عمومی صادرات و واردات است که در بخش بعدی به روند قانونی ورود آن اشاره می‌شود.

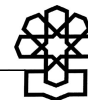
در سال ۱۳۸۲ مجلس شورای اسلامی بررسی لایحه‌ای^۲ را در دستور کار خود قرار داد که به موجب آن دولت قصد داشت منطقه آزاد اروند (آبادان و خرمشهر) را به سه منطقه قبلی اضافه کند. در زمان بررسی این لایحه دو منطقه ارس (جلفا) و بندر انزلی نیز توسط نمایندگان مجلس به این مجموعه اضافه شد و قانون ایجاد مناطق آزاد تجاری - صنعتی آبادان و خرمشهر، جلفا و بندر انزلی^۳ در سال ۱۳۸۲ به تصویب مجلس شورای اسلامی رسید.

در زمان تصویب این لایحه به دلایل متعددی از جمله عدم وجود ارزیابی مثبت از عملکرد مناطق آزاد، تبدیل مناطق آزاد به مبادی وارداتی به جای صادرات و همچنین جلوگیری از ایجاد بار مالی برای دولت ناشی از افزودن دو منطقه‌ای که توسط نمایندگان به لایحه اضافه شد، تصمیم بر آن گرفته شد که ورود کالای همراه مسافر از طریق این سه منطقه ممنوع باشد. بنابراین در انتهای ماده واحده به این قید اشاره شد که ورود کالای همراه مسافر از سه منطقه آزاد یاد شده به سایر

۱. قانون چگونگی اداره مناطق آزاد تجاری - صنعتی جمهوری اسلامی ایران، مصوب ۱۳۷۲/۶/۷ مجلس شورای اسلامی و تأیید ۱۳۷۲/۶/۲۱ شورای نگهبان.

۲. لایحه ایجاد منطقه آزاد تجاری - صنعتی آبادان و خرمشهر، با شماره ترتیب چاپ ۱۶۱۴.

۳. قانون ایجاد مناطق آزاد تجاری - صنعتی آبادان و خرمشهر، جلفا و بندر انزلی، مصوب ۱۳۸۲/۶/۲ مجلس شورای اسلامی، تأیید ۱۳۸۲/۶/۱۲ شورای نگهبان.

نقاط کشور به هر میزان ممنوع است.^۱

هر چند این موضوع مورد تصویب نمایندگان مجلس قرار گرفت، ولی در هفتمین دوره مجلس شورای اسلامی طرحی با عنوان اصلاح قانون ایجاد مناطق آزاد تجاری - صنعتی آبادان و خرمشهر، جلفا و بندرانزلی^۲ توسط نمایندگان در مجلس شورای اسلامی مطرح شد که قصد داشت با حذف ممنوعیت ورود کالای همراه مسافر دوگانگی موجود در قانون مناطق آزاد را رفع کرده و موجب رونق تجارت و گردشگری در منطقه شود. اهداف اصلی این طرح رفع تعارض قانونی، کمک به رونق مناطق، توسعه مبادلات ورودی و افزایش گردشگری بود که با دو فوریت به مجلس تقدیم شد. شایان ذکر است که دو فوریت و یک فوریت این طرح در مجلس شورای اسلامی تصویب نشد.^۳ در زمان بررسی فوریت این طرح در مجلس هفتم به موانع و مشکلات متعددی اشاره شد که موجب عدم طرح جدید آن در مجلس هشتم شد. با این حال با توجه به پتانسیل موجود در مجلس شورای اسلامی و همچنین تمایل مقامات استانی و منطقه‌ای به احیای این امر در سه منطقه جدید پیشنهاد آن از سوی نمایندگان مجدداً مطرح شده است.

۳. روند قانونی ورود کالای همراه مسافر

با توجه به بررسی‌های انجام شده^۴ قوانین و مقررات متعددی ناظر بر ورود کالای همراه مسافر است.

۱. در فصل پنجم قانون امور گمرکی^۵ به موضوع معافیت‌ها و ممنوعیت‌ها اشاره شده است. بند «۵» ماده (۳۷) این قانون به موضوع کالای همراه مسافر اشاره داشته و تنها اشیای مستعمل همراه مسافر که جنبه تجاری ندارند مورد نظر قرار گرفته است.

۲. در ماده (۵۵) آیین‌نامه اجرایی قانون امور گمرکی^۶ نیز به موضوع کالای همراه مسافر اشاره شده است. در این ماده نیز با توجه به اهمیت قید غیرتجاری بودن در کالای همراه مسافر حکم مربوط به ماده با تفکیک تجاری و غیرتجاری لحاظ شده است، به نحوی که اگر کالا غیرتجاری باشد (اعم از مجاز یا غیرمجاز و به استثنای کالای ممنوعه قانونی) پس از انجام تشریفات گمرکی و

۱. مشروح مذاکرات جلسه علنی مجلس شورای اسلامی، روزنامه رسمی، جلسه ۳۵۲.

۲. طرح اصلاح قانون ایجاد مناطق آزاد تجاری صنعتی آبادان و خرمشهر، جلفا و بندرانزلی، شماره ثبت ۷۶۳ و چاپ ۱۹۷۵، تاریخ چاپ ۱۳۸۶/۹/۷.

۳. مشروح مذاکرات جلسه علنی مجلس شورای اسلامی، روزنامه رسمی، جلسه ۳۷۹.

۴. کالای همراه مسافر (بررسی ابلاغیه ستاد مرکزی مبارزه با قاچاق کالا و ارز درخصوص ممنوعیت جمع کالای همراه مسافر)، دفتر مطالعات اقتصادی مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، شماره مسلسل ۷۹۶۴، شهریور ۱۳۸۵.

۵. قانون امور گمرکی، مصوب ۱۳۵۰/۲/۳۰ مجلس شورای اسلامی، با آخرین اصلاحات تا پایان سال ۱۳۷۶.

۶. آیین‌نامه اجرایی قانون امور گمرکی کالا مصوب ۱۳۵۱/۱/۲۰، با آخرین اصلاحات تا پایان سال ۱۳۷۶.

رعایت سایر مقررات ترخیص می‌شود. کالای تجاری در صورت مجاز بودن مشمول کالای وارده بازرگانی و در صورت غیرمجاز بودن شامل کالاهای مرجوعی یا ضبطی می‌شود.

۳. در ماده (۴۲) آیین‌نامه اجرایی قانون مقررات صادرات و واردات مصوب سال ۱۳۶۶^۱ و ماده (۵۰) همین آیین‌نامه مصوب سال ۱۳۶۷^۲ فهرستی با عنوان کالاهای قابل ورود توسط مسافر اعلام شده است که هر مسافر می‌تواند برای بار اول مسافرت در سال به ارزش پنجاه هزار ریال از محل فهرست مذکور با حفظ جنبه غیرتجاری با معافیت از حقوق گمرکی و سود بازرگانی و عوارض وارد کند و به اندازه پنجاه هزار ریال نیز کالا را با پرداخت حقوق گمرکی و سود بازرگانی و عوارض به کشور وارد کند و در دفعات بعدی مسافرت تنها می‌تواند به ارزش پنجاه هزار ریال با حفظ جنبه غیرتجاری با پرداخت دو برابر مأخذ حقوق گمرکی، سود بازرگانی و عوارض کالا وارد کند.

در ماده (۱۷) قانون مقررات صادرات و واردات مصوب سال ۱۳۷۲^۳ مجدداً آمده است مسافری که وارد کشور می‌شود، علاوه بر وسایل شخصی می‌تواند تا سقف مصوب هیئت وزیران با معافیت از حقوق گمرکی و سود بازرگانی کالا وارد کند. ترخیص کالاهای موضوع این ماده به شرط غیرتجاری بودن آن بلامانع است.

تبصره «۱» این ماده به تهیه و اعلام فهرست کالای همراه مسافر توسط وزارت بازرگانی و تبصره «۲» به شمول این ماده به مسافرین ورودی مناطق آزاد اشاره دارد.

۴. در ماده (۳۱) آیین‌نامه اجرایی قانون مقررات صادرات و واردات^۴ مصوب سال ۱۳۷۳ هیئت وزیران ضمن تصریح به معافیت کالاهای همراه مسافران ایرانی یا غیرایرانی که از خارج کشور یا از مناطق آزاد به کشور وارد می‌شوند با رعایت شرط غیرتجاری بودن به سقف حداکثری ۸۰ دلار ارزش کالای ورودی اشاره داشته و ذکر شده که ملازاد بر ارزش ۸۰ دلار با پرداخت حقوق گمرکی و دو برابر سود بازرگانی قابل ترخیص می‌باشد مشروط بر اینکه ممنوع (شرعی یا قانونی) نبوده و جنبه تجاری نداشته باشد.

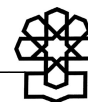
همان‌طور که عنوان شد حوزه جغرافیایی این قوانین مربوط به هر مسافر ایرانی و غیرایرانی است که از خارج کشور یا از مناطق آزاد به کشور وارد می‌شود. استثنایی که در این زمینه وجود دارد مربوط به قانون ایجاد مناطق آزاد تجاری - صنعتی آبادان و خرمشهر، جلفا و بندر انزلی است که براساس آن ورود کالای همراه مسافر از سه منطقه آزاد موضوع این قانون به سایر نقاط کشور به هر میزان ممنوع است.

۱. آیین‌نامه اجرایی قانون مقررات صادرات و واردات مصوب ۱۳۶۶/۴/۱۱ هیئت وزیران.

۲. آیین‌نامه اجرایی قانون مقررات صادرات و واردات مصوب ۱۳۶۷/۱/۱۵ هیئت وزیران.

۳. قانون مقررات صادرات و واردات مصوب ۱۳۷۲/۷/۴ مجلس شورای اسلامی و تأیید ۱۳۷۲/۷/۱۱ شورای نگهبان.

۴. آیین‌نامه اجرایی قانون مقررات صادرات و واردات، مصوب جلسات ۱۰/۷ و ۱۳۷۳/۱/۱۴.

۵. در ماده (۱۳) آیین‌نامه مربوط به مقررات صادرات، واردات و امور گمرکی مناطق آزاد تجاری - صنعتی جمهوری اسلامی ایران^۱ اشاره شده است که کالای همراه مسافرانی که قصد دارند از منطقه خارج و به سایر نقاط کشور سفر نمایند مشمول مقررات عمومی صادرات و واردات کشور خواهد بود. این امر بیانگر ارتباط موضوع با ماده (۱۷) قانون مقررات صادرات و واردات کشور است. همان‌طور که مشاهده می‌شود دو قید غیرتجاری بودن و سقف ارزش کالاها همواره توسط قانون‌گذار مورد نظر قرار گرفته است. بنابراین تعیین سقف معین جهت کالای همراه مسافر همواره مورد توجه قرار گرفته است.

۶. در مصوبه ۱۳۷۲/۴/۲۳ هیئت وزیران با شماره ۸۲۳۷ ت ۱۷۴ هـ ضمن لغو بند «۴» اصلاحی آیین‌نامه اجرایی قانون معافیت از حقوق و عوارض گمرکی موضوع کالاهایی که به‌منظور استفاده، مصرف و فروش وارد جزیره کیش می‌شود، مقرر شده بود ترخیص کالا از مناطق آزاد تجاری کیش، قشم و چابهار به‌صورت کالای همراه مسافر به میزان ۷۰۰ دلار برای کیش و ۲۰۰ دلار برای قشم و چابهار مجاز باشد. همچنین ترخیص کالاهای تجاری با استفاده از معافیت کارت‌های مسافری ممنوع و کالای تجاری تنها با پرداخت سود بازرگانی و عوارض گمرکی قابل ترخیص شناخته شد.

با توجه به آیین‌نامه مورخ ۱۳۷۵/۳/۲۷ نماینده ویژه رئیس جمهور در ستاد پشتیبانی برنامه تنظیم بازار براساس بند «ب» تبصره «۱۴» قانون بودجه سال (۱۳۷۵) میزان مجاز سقف معافیت گمرکی کالای همراه مسافر هشتاد (۸۰) دلار تعیین شد که هر مسافر ورودی به کشور می‌تواند تا این مبلغ کالاهای مجاز با رعایت ماده (۱۷) قانون مقررات صادرات و واردات و آیین‌نامه اجرایی آن بدون پرداخت حقوق گمرکی و سود بازرگانی وارد کند.

البته علی‌رغم قید سقف ۸۰ دلار برای هر نفر برای کالای همراه مسافر این میزان به‌طور کامل در گمرکات به درستی رعایت نمی‌شود و گفته می‌شود واردات کالای همراه مسافر با ارزش بالاتری نیز صورت می‌گیرد.

قید دوم که همیشه توسط قانون‌گذار مورد نظر قرار گرفته است قید غیرتجاری بودن کالای همراه مسافر است. تشخیص جنبه تجاری داشتن کالا معمولاً به عرف معمول درخصوص مسافر در کشورها بازمی‌گردد. به‌طور کلی شخصی که مسافر خوانده می‌شود، در حد رفع نیاز یک سفر و متناسب با زمان مسافرت و اقامت در یک محل اشیای شخصی را به همراه دارد که هدف قانون‌گذار آن بوده است تا سقف معینی از این کالاها (مستعمل و غیرمستعمل) از پرداخت حقوق گمرکی و سود بازرگانی و عوارض معاف باشند.

در کلیه موارد، تشخیص جنبه تجاری از غیرتجاری به عهده گمرک است و تشخیص گمرک

۱. آیین‌نامه مقررات صادرات، واردات و امور گمرکی مناطق آزاد تجاری - صنعتی جمهوری اسلامی ایران، مصوب ۱۳۷۲/۲/۱۹ با شماره ۳۲۴۳ ت ۲۴ ک وزرای عضو شورای عالی مناطق آزاد تجاری - صنعتی هیئت وزیران.

براساس عرف و مواردی است که در فوق به آن اشاره شد. با این حال جنبه غیرتجاری بودن کالا عمدتاً به نحوه مصرف کالا بستگی دارد و معمولاً کالایی است که برای فروش عرضه نمی‌شود. بنابراین تعداد، میزان و حتی ارزش کالا با توجه به نوع مصرف کالا جنبه تجاری بودن را مشخص می‌کند.

۴. رابطه موضوع مورد بررسی با قوانین بالادستی

جهت احصای ارتباط موضوع گزارش با قوانین بالادستی، قانون اساسی^۱ و سند چشم‌انداز^۲ کشور پرداخته شد که در دو بخش می‌تواند مورد بررسی قرار گیرد:

۱. موضوعی که در سند چشم‌انداز به‌طور غیرمستقیم با موضوع گزارش در ارتباط است، به شرح زیر است:

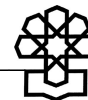
- برخورداری از دانش پیشرفته، توانا در تولید علم و فناوری، متکی بر سهم برتر منابع انسانی و سرمایه اجتماعی در تولید ملی،

- دست یافتن به جایگاه اول اقتصادی، علمی و فناوری در سطح منطقه آسیای جنوب غربی شامل آسیای میانه، قفقاز، خاورمیانه و کشورهای همسایه با تأکید بر جنبش نرم‌افزاری و تولید علم، رشد پرشتاب و مستمر اقتصادی، ارتقای نسبی سطح درآمد سرانه و رسیدن به اشتغال کامل. همان‌طور که ملاحظه می‌شود توجه عمده این موارد به تولید ملی و نقش آن در اقتصاد معطوف است و به تبع آن قوانینی نیز که در آینده بر مبنای این سند تدوین و تصویب می‌شود باید در راستای تأمین چنین اهدافی باشد.

۲. طرح این موضوع توسط نمایندگان مجلس با اصل ۷۵ قانون اساسی در تعارض به‌نظر می‌رسد. به موجب این ماده طرح‌های قانونی پیشنهادی از طرف نمایندگان نباید دارای بار مالی باشد و در صورت وجود بار مالی باید طریق جبران کاهش درآمد معلوم شود. به هر حال ورود کالا با استفاده از معافیت حقوق ورودی از مجرای که تا قبل از آن کالایی با استفاده از معافیت وارد نمی‌شد موجب کاهش ردیف درآمدی مالیات بر واردات در درآمدهای دولت می‌شود و همین امر موجب می‌شود که پیشنهاد لغو معافیت حقوق ورودی کالای همراه مسافر با ماده (۷۵) قانون اساسی در تعارض باشد.

۱. قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران (با رعایت اصلاحات سال ۱۳۶۸)، اداره کل فرهنگی و روابط عمومی مجلس شورای اسلامی، اداره تبلیغات و انتشارات، چاپخانه مجلس شورای اسلامی، ۱۳۸۲.

۲. بخشنامه شماره ۱۰۱/۱۹۳۰۰ مورخ ۱۳۸۲/۹/۲۰ سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور، موضوع ابلاغ سند چشم‌انداز و سیاست‌های کلی برنامه چهارم.

۵. بررسی دیدگاه مخالفان و موافقان

وضع هرگونه ممنوعیت یا حذف آن به خصوص در حوزه قوانین و مقررات تجاری منجر به بروز آثاری بر گروه‌های ذی‌نفع و ذی‌ربط آن می‌شود. به همین منظور علاوه بر بررسی نظرات موافق و مخالف اعلام شده درخصوص ممنوعیت ورود کالاهای همراه مسافر در مناطق آزاد، مشروح مذاکرات مجلس شورای اسلامی در این خصوص در مجلس ششم و هفتم بررسی شد و نظرات نمایندگان مجلس در زمان تصویب قانون تأسیس سه منطقه جدید و بررسی فوریت طرح رفع ممنوعیت ورود کالاهای همراه مسافر مورد تحلیل قرار گرفت. همچنین در جلسه‌ای^۱ کارشناسی با حضور دستگاه‌های مختلف از جمله، ستاد ویژه (مرکزی) مبارزه با قاچاق کالا و ارز، حوزه مشاورت ریاست جمهوری در امور مناطق آزاد و ویژه اقتصادی، گمرک جمهوری اسلامی ایران، وزارت بازرگانی، سازمان توسعه تجارت و اتاق بازرگانی و صنایع و معادن ایران در مرکز پژوهش‌های مجلس برگزار و نظرات دستگاه‌ها استماع شد. با این حال از کلیه دستگاه‌ها تقاضا شد که نظرات خود را به صورت مکتوب به مرکز پژوهش‌ها ارسال کنند که تاکنون تنها نظر حوزه مشاورت ریاست جمهوری در امور مناطق آزاد و ویژه اقتصادی^۲ به مرکز ارسال شده است.

۵-۱. بررسی دیدگاه مخالفان حذف ممنوعیت ورود کالای همراه مسافر در سه منطقه

اروند، ارس و انزلی

مخالفان حذف ممنوعیت ورود کالای همراه مسافر از سه منطقه اروند، ارس و انزلی به موارد و دلایل متعددی اشاره کرده‌اند که در ذیل به برخی از آنها اشاره می‌شود.

۵-۱-۱. عدم وجود ارزیابی مثبت از عملکرد مناطق آزاد

بسیاری از مخالفان حذف حکم ممنوعیت ورود کالاهای همراه مسافر از سه منطقه اروند، ارس و انزلی به این موضوع به عنوان ارائه امتیازی جدید به مناطق آزاد نگاه می‌کنند و از این رو با توجه به اینکه ارزیابی مثبتی از عملکرد مناطق آزاد در طول سالیان گذشته نداشته‌اند با ارائه هرگونه امتیاز جدید به این مناطق مخالفت می‌کنند.

حتی در برخی موارد مخالفان این موضوع کلیت وجود مناطق آزاد را زیر سؤال برده و به این نکته اشاره می‌کنند که اگر قوانین منطقه آزاد رافع بسیاری از مشکلات کشور از جمله بیکاری، سرمایه‌گذاری و ... است و ابزار آن نیز تنها معافیت مالیاتی و معافیت از پرداخت حقوق ورودی

۱. جلسه کارشناسی درخصوص بررسی احکام قانونی تبعیض‌آمیز میان مناطق آزاد درخصوص کالاهای همراه مسافر، مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، ۱۳۸۷/۱۰/۱۱.

۲. نامه مورخ ۱۳۸۷/۱۰/۲۵ حوزه مشاورت رئیس‌جمهور در امور مناطق آزاد و ویژه اقتصادی با شماره ۸۷/۰۹/۵۵۵۳.س.

است، بنابراین می‌توان این سیاست‌ها را در کل کشور اجرا کرد. این دسته از افراد اتخاذ این‌گونه سیاست‌ها را با هدف اصلی اقتصاد کشور یعنی عدم وابستگی به نفت و تکیه بر درآمدهای مالیاتی در تضاد دانسته و به این نکته تأکید می‌کنند که مناطق آزاد باید شرایط جغرافیایی، اقتصادی و بازرگانی خاص خود را داشته باشند تا بتوانند عملکرد مثبتی ارائه دهند و در حال حاضر این مناطق از چنین ویژگی‌هایی برخوردار نبوده و نباید امتیاز بیشتری به آنها اعطا کرد.

۲-۱-۵. تبدیل مناطق آزاد به مبادی وارداتی به جای توجه به صادرات

در ماده (۱) قانون چگونگی اداره مناطق آزاد تجاری - صنعتی به هدف اصلی تأسیس این مناطق شامل مواردی مانند تسریع در انجام امور زیربنایی، عمرانی و آبادانی، رشد و توسعه اقتصادی، سرمایه‌گذاری و افزایش درآمد عمومی، ایجاد اشتغال سالم و مولد، تنظیم بازار کار و کالا، حضور فعال در بازارهای جهانی و منطقه‌ای، تولید و صادرات کالاهای صنعتی و تبدیلی و ارائه خدمات عمومی اشاره شده است.

خلاصه این مباحث آن است که مناطق آزاد بتوانند از معافیت مالیاتی فعالیت‌های تولیدی و معافیت حقوق ورودی کالاها استفاده کنند و با ورود مواد اولیه و فراوری آنها در فرایند تولید به امر صادرات در بازارهای جهانی بپردازند.

آنچه که تاکنون در مناطق آزاد رخ داده است به دلایل مختلف از جمله عدم توجه به ایجاد زیرساخت‌های مورد نیاز مغایر با اهداف تأسیس آنها بوده است. برای بررسی این موضوع آمار واردات و صادرات کلیه مناطق آزاد و ویژه در طول سال‌های ۱۳۷۱ تا هشت ماهه ۱۳۸۶ از گمرک جمهوری اسلامی ایران^۱ اخذ شد و مورد مقایسه قرار گرفت.

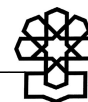
با این حال با توجه به ابهامات متعدد موجود در آمار گمرک ایران، احکام عملکردی عمده مناطق آزاد مجدداً از حوزه مشاورت رئیس‌جمهور در امور مناطق آزاد و ویژه اقتصادی استعلام گردید.^۲ در پاسخ به نامه مرکز پژوهش‌ها اطلاعات خام و پردازش نشده‌ای^۳ که از طرف مناطق مختلف به حوزه مشاورت ریاست جمهوری در امور مناطق آزاد و ویژه اقتصادی ارسال شده بود در اختیار مرکز پژوهش‌ها قرار گرفت که بررسی آنها نشان‌دهنده مشکلات و مسائل متعدد در سنجش اطلاعات، نحوه تعریف شاخص‌ها و... داشت به همین دلیل استناد به این آمار امکان‌پذیر نبوده و مجدداً مرکز پژوهش‌ها در نامه‌ای^۴ آمار و ارقام مورد نظر را درخواست کرد.

۱. لوح فشرده پیوست نامه مورخ ۱۳۸۶/۹/۲۵ گمرک جمهوری اسلامی ایران با شماره ۲۵۹۱۴۳/۲۵۳/۹۰/۲۲.

۲. نامه مورخ ۱۳۸۷/۵/۱۵ مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی با شماره ۸۲/۱۴/۶۶/۴۰۹۲.

۳. گزارش پیوست نامه مورخ ۱۳۸۷/۹/۲۲ معاونت پژوهشی و طرح‌ها، حوزه مشاورت رئیس‌جمهور در امور مناطق آزاد و ویژه اقتصادی با شماره ۸۷/۰۹/۴۹۰۴/س.

۴. نامه مورخ ۱۳۸۷/۱۲/۱۷ مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی با شماره ۸۲/۱۴/۶/۱۲۳۹۲.

بررسی اجمالی آمار مذکور نشان می‌دهد سهم صادرات این مناطق نسبت به واردات آنها بسیار ناچیز است و می‌تواند مؤید نظر برخی مخالفان مبنی بر اینکه مناطق آزاد برعکس هدف و فلسفه تأسیس آنها یعنی توسعه صادرات به مبادی وارداتی کشور تبدیل شده‌اند، باشد.

حذف قید ممنوعیت ورود کالای همراه مسافر به گسترش تجارت بدون پرداخت حقوق ورودی و بعضاً چتربازی و تجمع کالاهای مذکور برای فروش در بازار می‌انجامد که با هدف اصلی مناطق آزاد یعنی توسعه اشتغال، سرمایه‌گذاری و زیرساخت‌های اقتصادی در تعارض است. آثار این امر به مواردی مانند ورود کالا با استفاده از معافیت، کاهش درآمدهای دولت، تضییع حق ساکنان دیگر مناطق و فشار بر تولیدکنندگان داخلی عرضه‌کننده کالاهای وارداتی می‌انجامد. مناطق آزاد جدید باید از این فرصت استفاده نموده و به جای توجه به واردات آن هم از طریق کالای همراه مسافر به سرمایه‌گذاری و توسعه زیرساخت‌ها و صادرات از منطقه توجه کنند.

۳-۱-۵. مغایرت با اصل ۷۵ قانون اساسی به علت داشتن بار مالی

یکی از اصلی‌ترین دلایل مخالفت با پیشنهاد حذف حکم ممنوعیت ورود کالاهای همراه مسافر از سه منطقه اروند، ارس و انزلی، مغایرت آن با اصل ۷۵ قانون اساسی است.

مطابق اصل ۷۵ قانون اساسی، طرح‌های قانونی و پیشنهاد اصلاحاتی که نمایندگان درخصوص لوایح قانونی عنوان می‌کنند و به تقلیل درآمد عمومی یا افزایش هزینه‌های عمومی می‌انجامد، در صورتی قابل طرح در مجلس است که در آن طریق جبران کاهش درآمد یا تأمین هزینه جدید نیز معلوم شده باشد.

این ابهام در زمان بررسی لایحه ایجاد منطقه آزاد تجاری - صنعتی آبادان و خرمشهر با شماره چاپ ۱۶۱۴ نیز از طرف نمایندگان مجلس در صحن علنی مطرح شد.^۱

زیرا نمایندگان مجلس اضافه کردن دو منطقه جلفا (ارس) و انزلی را به منزله تحمیل بار مالی به دولت می‌دانستند، ولی از آنجا که در زمان تصویب لایحه ایجاد منطقه آزاد تجاری - صنعتی آبادان و خرمشهر، ورود کالای همراه مسافر از این مناطق مطابق لایحه دولت ممنوع شده و مقرر گردید که کالای همراه مسافر اگر از این مناطق وارد شود، حقوق ورودی منطقه را پرداخت کند این‌گونه توجیه گردید که بار مالی به لایحه تحمیل نشده است.

به هر حال چون لایحه‌ای که دولت با عنوان منطقه آزاد آبادان و خرمشهر ارائه داد پیش‌بینی کرده بود که از مناطق آزاد تجاری - صنعتی جدید کالای همراه مسافر وارد کشور نشود، حذف این قید چه در زمان تصویب و چه اکنون به عنوان اصلاح قانون موجب کاهش درآمدهای عمومی کشور

۱. مشروح مذاکرات جلسه علنی مجلس شورای اسلامی، روزنامه رسمی، جلسه ۳۵۱.

ناشی از وصول حقوق ورودی کالا می‌شود و لذا پیشنهاد آن از طرف نمایندگان مجلس با حکم اصل ۷۵ قانون اساسی در تعارض به نظر می‌رسد.

۴-۱-۵. امکان ورود مجدد کالاهای صادراتی به صورت کالای همراه مسافر

ساختار و شرایط تولید در اقتصاد کشور به شکلی است که ایران هم واردکننده عمده مواد اولیه و واسطه‌ای است و هم صادرکننده آنهاست. بنابراین شرایط ورود و خروج این‌گونه کالاها با توجه به تفاوت ارزش افزوده میان کالاهای مواد اولیه و واسطه‌ای با کالاهای نهایی محل ابهام در تجارت این‌گونه کالاهاست.

به‌طور منطقی تمامی کشورها علاقه دارند که کالاهای سرمایه‌ای و واسطه‌ای به کشور وارد و با استفاده آنها در فرایند تولید به تهیه کالاهای نهایی و مصرفی اقدام کرده و این‌گونه کالاها را صادر کنند.

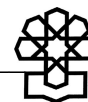
برعکس این حالت زمانی اتفاق می‌افتد که کالاهای واسطه‌ای به خارج از کشور صادر شده و کشور را متحمل هزینه فرصت ارزش افزوده آنها در صورت استفاده و هزینه مستقیم جواز صادراتی کند و این کالاها در خارج از کشور فراوری و بسته‌بندی شده و به واسطه ارزش افزوده بیشتر با قیمتی مضاعف به کشور وارد شود که منجر به خروج ارز و تورم وارداتی در کشور می‌شود.

موضوع فوق آفتی است که سال‌ها اقتصاد سرزمین ما را با مشکل مواجه کرده و اعمال مقررات ورود کالای همراه مسافر به‌خصوص در مناطق آزاد که جزو قلمرو حاکمیتی کشور محسوب می‌شوند و ورود و خروج به آنها بسیار سهل‌تر از کشورهای خارجی است، این مشکل را مضاعف می‌کند.

نمایندگان محترم مجلس در زمان تصویب لایحه منطقه آزاد تجاری - صنعتی آبادان و خرمشهر و اضافه شدن مناطق جلفا و انزلی به موضوع کریدور شمال و جنوب اشاره کرده و عنوان کردند که با توجه به این مسیر اگر امکان ورود کالای همراه مسافر از مناطق آزاد شمال کشور فراهم شود، کالاها از مناطق و بنادر جنوبی به خارج از کشور ترانزیت و بعد به‌عنوان کالای همراه مسافر مجدداً به کشور وارد می‌شوند این امر با توجه به هزینه حمل‌ونقل و واسطه‌های تجاری موجب افزایش قیمت کالاها و تورم وارداتی می‌شود و به همین دلیل است که ورود کالای همراه مسافر از این مناطق ممنوع شده است.

۴-۱-۵. عدم جاذبه قبلی در ورود کالای همراه مسافر از مناطق آزاد

مطابق ماده (۱۴) قانون چگونگی اداره مناطق آزاد، مبادلات تجاری مناطق با خارج کشور تابع مقررات مصوب هیئت وزیران و با رعایت سقف ۸۰ دلار انجام می‌شد. در سال‌های ابتدایی تأسیس این مناطق

با توجه به وجود برخی محدودیت‌ها و سخت‌گیری‌ها در ورود کالا و وجود طیف وسیعی از کالاها در فهرست کالاهای غیرمجاز و ممنوع، جاذبه زیادی برای ورود کالای همراه مسافر در این مناطق وجود داشت. این امر موجب رونق سفر از سرزمین اصلی به مناطق با هدف ورود کالا شده و حتی عده‌ای با عناوین اجیربر و چتر باز به سوءاستفاده از کارت سبز صادر شده برای هر نفر می‌پرداختند که شرایط بسیار نامطلوبی را نیز در مناطق ایجاد کرده بود. با ورود دستگاه‌های نظارتی به این حوزه و اعمال مقرراتی برای جلوگیری از تجمع این‌گونه کالاها بعد از ترخیص به وسیله ستاد مبارزه با قاچاق کالا و گمرک و همچنین آزادسازی‌هایی که در انجام واردات با حجم تجاری و مقیاس بالا از طریق گمرکات انجام شد و همچنین گسترش اقتصاد زیرزمینی در واردات (قاچاق) مزیت این مناطق در این خصوص از بین رفته و دیگر نمی‌توان ورود کالای همراه مسافر را عاملی برای جذب مسافر به مناطق آزاد محسوب کرد، ضمن اینکه ورود برخی کالاهای حجیم نیز به‌طور کلی ممنوع شد. با توجه به موارد فوق جذابی که در سال‌های گذشته درخصوص ورود کالای همراه مسافر از مناطق آزاد وجود داشت هم‌اکنون وجود ندارد.

۵-۱-۶. وابستگی درآمد مناطق به ورود کالای همراه مسافر و کارکرد متفاوت سه منطقه جدید

با توجه به آمار واردات و صادرات مناطق آزاد کشور مشاهده می‌شود که مناطق آزاد بیشتر از اینکه به بحث صادرات توجه کنند بر واردات متمرکز شده‌اند. این موضوع در استفاده از مزیت کالای همراه مسافر در سه منطقه اولیه و تمایل مناطق جدیدالتأسیس از این مزیت نیز مشهود است.

بنابراین اگر دولت تمایل دارد که به رفع تبعیض میان قوانین مناطق آزاد مختلف اقدام و در عین حال واردات از مناطق به داخل کشور را محدود کند نه تنها نباید این اجازه را به مناطق جدید بدهد، بلکه می‌تواند ضمن یکسان‌سازی مقررات، ورود کالای همراه مسافر از سه منطقه قبلی را نیز ممنوع کند. البته بسیاری از موافقان استمرار این ممنوعیت، تأکید دارند که با توجه به تفاوت‌های ذاتی این مناطق با یکدیگر و کارکردهای متفاوتی که از آنها انتظار می‌رود تبعیض و تفاوت میان قوانین و مقررات آنها ضروری و طبیعی است.

۵-۱-۷. تفاوت‌های جغرافیایی سه منطقه جدیدالتأسیس با مناطق قبلی و عدم وجود حریم

جداگانه با سرزمین اصلی

موافقان ممنوعیت ورود کالای همراه مسافر از این سه منطقه تأکید دارند که موقعیت جغرافیایی و شرایط مختصات محلی در منطقه آزاد اروند، ارس و انزلی کاملاً با سه منطقه کیش، قشم و چابهار متفاوت است و به همین دلیل از مقتضیات خاص خود برخوردار است.

اصلی‌ترین ویژگی موقعیت جغرافیایی این سه منطقه جدید عدم تفکیک آنها از سرزمین اصلی و

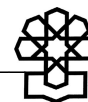
وجود بافت جمعیتی فراوان در این مناطق است. سه منطقه اولیه کیش، قشم و چابهار، مناطقی جدا از سرزمین اصلی محسوب می‌شوند و از مراکز جمعیتی سرزمین اصلی دور هستند و ورود و خروج مسافر از سرزمین اصلی به آنها در حد خروج از کشور برای افراد داخل سرزمین اصلی است. ولی سه منطقه جدید اروند، ارس و انزلی در مرکز جمعیتی استان‌های خود قرار دارند و فنس‌کشی و جداسازی این مناطق از سرزمین اصلی شفاف نیست و با مشکلات جدیدی مواجه خواهد شد. این دسته از موافقان بر اشتباه بودن تصمیم ورود کالای همراه مسافر از سه منطقه اول نیز تأکید کرده، ولی با توجه به آسیب‌های برداشتن آن بر لغو آن اصراری ندارند و عنوان می‌کنند که اتخاذ تصمیمی غلط در گذشته موجب این امر نمی‌شود که این تصمیم در موارد بعدی نیز تکرار شود.

۸-۱-۵. تأثیر ورود کالای همراه مسافر بر درآمدهای دولت

کالای همراه مسافر کالایی است که از پرداخت هرگونه عوارض و مالیات معاف است و همین موضوع موجب تفاوت این کالاها با کالاهای تجاری می‌شود، زیرا کالای همراه مسافر بدون پرداخت حقوق ورودی و تا سقفی خاص اجازه ورود دارد ولی کالای تجاری به‌جز موارد خاص بدون سقف مشخص و با پرداخت حقوق ورودی قابل ورود به کشور است.

حال اینکه چرا قانون‌گذار در ورود این کالاها از مناطق آزاد محدودیت ایجاد کرده است به شرایط خاص مناطق آزاد باز می‌گردد. مناطق آزاد مناطقی هستند که ورود کالا از خارج به آنها بدون پرداخت حقوق ورودی انجام می‌شود و مسلماً اختلاف قیمتی میان کالاهای خارجی در این مناطق با داخل قلمرو گمرک کشور وجود دارد. شاید عنوان شود که این اختلاف برای مسافران که از خارج کشور نیز وارد می‌شوند وجود دارد. ولی لازم است به این نکته توجه شود که شرایط مسافرت به خارج از کشور و ورود کالای همراه مسافر با شرایط مسافرت به مناطق آزاد و ورود کالا به قلمرو گمرکی بسیار متفاوت است. زیرا هر ایرانی این امکان را دارد که به سادگی و با کمترین هزینه به منطقه آزاد مسافرت کرده و مقادیری کالای همراه مسافر به کشور وارد کند ولی این اقدام از طریق خروج از کشور به راحتی میسر نیست. ضمن آنکه شرایط جغرافیایی سه منطقه جدید که در داخل خاک کشور هستند این موضوع را تشدید می‌کند و موجب می‌شود که حجم واردات کالا با استفاده از معافیت کالای همراه مسافر بیشتر شده و به کاهش درآمدهای عمومی دولت منجر شود.

شایان ذکر است که علی‌رغم اهمیت این موضوع هیچ‌گونه آماری از حجم و ارزش ورود کالا به شکل همراه مسافر در کشور جمع‌آوری نمی‌شود و مطابق استعلامی که از ستاد مرکزی مبارزه

با قاچاق کالا و ارز^۱ و گمرک ایران^۲ به عمل آمد، این آمار در جایی ثبت نمی‌شود. با توجه به موارد فوق دلایل مخالفان حذف ممنوعیت ورود کالاهای همراه مسافر در سه منطقه اروند، ارس و انزلی را می‌توان در مواردی به شرح زیر خلاصه کرد:

۱. مغایرت با سند چشم‌انداز به دلیل کاهش توجه به تولید و اشتغال در داخل کشور،
۲. عدم وجود ارزیابی مثبت از عملکرد مناطق آزاد،
۳. تبدیل مناطق آزاد به مبادی وارداتی به جای توجه به صادرات،
۴. مغایرت پیشنهاد با اصل ۷۵ قانون اساسی به علت داشتن بار مالی،
۵. امکان ورود کالاهایی که قبلاً از داخل کشور به صورت کالای همراه مسافر به خارج صادر شده،

۶. کاهش جاذبه ورود کالاهای همراه مسافر نسبت به گذشته،
۷. لزوم قطع اتکای مناطق به درآمد حاصل از ورود کالای همراه مسافر و کارکرد متفاوت سه منطقه جدیدالتأسیس،
۸. تفاوت‌های جغرافیایی سه منطقه جدیدالتأسیس با مناطق قبلی و عدم وجود حریم جداگانه با سرزمین اصلی،
۹. تأثیر افزایش ورود کالای همراه مسافر بر کاهش درآمدهای دولت.

۵-۲. بررسی دیدگاه موافقان حذف ممنوعیت ورود کالاهای همراه مسافر در سه منطقه

اروند، ارس و انزلی

موافقان حذف ممنوعیت مورد بررسی نیز به برخی دلایل اشاره کرده‌اند که در ذیل به برخی از آنها اشاره می‌شود.

۵-۲-۱. یکسان‌سازی مقررات مناطق آزاد و رفع احکام تبعیض‌آمیز

مخالفان حکم ممنوعیت ورود کالاهای همراه مسافر از سه منطقه جدیدالتأسیس تأکید می‌کنند که در حال حاضر از تمام مبادی ورودی کشور مانند فرودگاه‌ها، بنادر رسمی و... کالای همراه مسافر به کشور وارد می‌شود، ولی این قانون به جای اینکه احکامی خاص شامل امتیازاتی ویژه به مناطق آزاد اعطا کند آنها را از حقی که بقیه مبادی ورودی و خروجی عادی کشور دارند محروم می‌کند. یعنی این حکم علاوه بر اینکه میان سه مناطق آزاد جدیدالتأسیس با سه منطقه قبلی تبعیض می‌گذارد میان این سه منطقه با تمامی مبادی ورودی کشور نیز تبعیض قائل می‌شود.

۱. نامه مورخ ۱۳۸۵/۴/۱۹ ستاد مرکزی مبارزه با قاچاق کالا و ارز با شماره ۷۶/۴۰۱۹/س.

۲. نامه مورخ ۱۳۸۵/۲/۲۰ گمرک جمهوری اسلامی ایران با شماره ۵۸۷۷/۱۰۲۵۳/۲۲/۹۰.

این افراد معتقدند که اگر قانونی با نام قانون چگونگی اداره مناطق آزاد وجود دارد باید برای تمامی این مناطق یکسان باشد و نباید برای هر منطقه قانون و مقرراتی تبعیض آمیز نسبت به مناطق دیگر وضع کرد. این دسته از مخالفان در این خصوص که سیاست دولت در مورد معافیت یا ممنوعیت ورود کالای همراه مسافر چگونه است بحثی ندارند و معتقدند که دولت هر تصمیمی در این خصوص اتخاذ کند محترم است ولی این تصمیم باید برای تمامی مناطق قابل اعمال باشد و به صورت انتخابی نبوده و موجبات تبعیض را فراهم نکند.

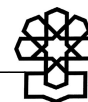
۲-۵. تکیه بر کالاهای همراه مسافر به عنوان یکی از ابزارهای رونق منطقه

یکی از دلایلی که موافقان آزادسازی ورود کالای همراه مسافر از سه منطقه اروند، ارس و انزلی عنوان می کنند تأکید بر مزیت های آن از جهت ایجاد رونق در منطقه به خصوص در مقایسه با مناطق مشابه در کشورهای منطقه است. یکی از مزیت های مسافرت های ایرانیان به کشورهای همسایه و مناطق آزاد کیش، قشم و چابهار استفاده از مزیت کالای همراه مسافر است. این عامل خود انگیزه ای است که ایرانیان داخل کشور در کنار استفاده از مزیت های دیگر مانند امکانات توریستی، تفریحی و تجاری منطقه آزاد بتوانند بعد از بازگشت به سرزمین اصلی از معافیت کالای همراه مسافر استفاده کنند. شاید وجود این عامل با توجه به قواعد مربوط به کالای همراه مسافر طبیعی باشد ولی عدم وجود یا اعمال محدودیت برای آن به عنوان مزیتی منفی برای منطقه تلقی می شود و می تواند تمایل ورود به منطقه برای استفاده از دیگر مزایای آن را به شدت کاهش داده و موجب تمایل بیشتر برای مسافرت های خارج از کشور شود.

سیاست دولت باید به نحوی باشد که مسافران بتوانند از مناطق آزاد کالای همراه مسافر بیشتری نسبت به خارج از کشور وارد کنند تا مزیت های منطقه و جذابیت آن افزایش یابد. با حضور بیشتر مردم در این مناطق ضمن جلوگیری از خروج ارز با جلب سرمایه گذار، جذب سرمایه گذاری، ایجاد اشتغال و توسعه صنعت گردشگری مناطق آزاد و در نهایت موجبات توسعه کشور فراهم می شود. لازم به ذکر است که با توجه به محدودیت اعتبار مناطق آزاد در بودجه عمومی، ورود کالای همراه مسافر از عمده ترین منابع درآمدی مناطق آزاد بوده به طوری که با آزادسازی آن افزایش درآمد و توسعه عمرانی و زیرساختی مناطق فراهم می شود به نحوی که موافقان حذف ممنوعیت ورود کالای همراه مسافر، پیشنهاد افزایش سقف ارزش کالا و تجدیدنظر در معافیت های گمرکی را نیز داده اند.^۱

نمایندگان مردم در مناطق ویژه جدید بر این عقیده اند که طی چند سالی که از عمر این مناطق

۱. نامه مورخ ۱۳۸۷/۱۰/۲۵ حوزه مشاورت رئیس جمهور در امور مناطق آزاد و ویژه اقتصادی با شماره ۸۷/۰۹/۵۵۵۳.س.

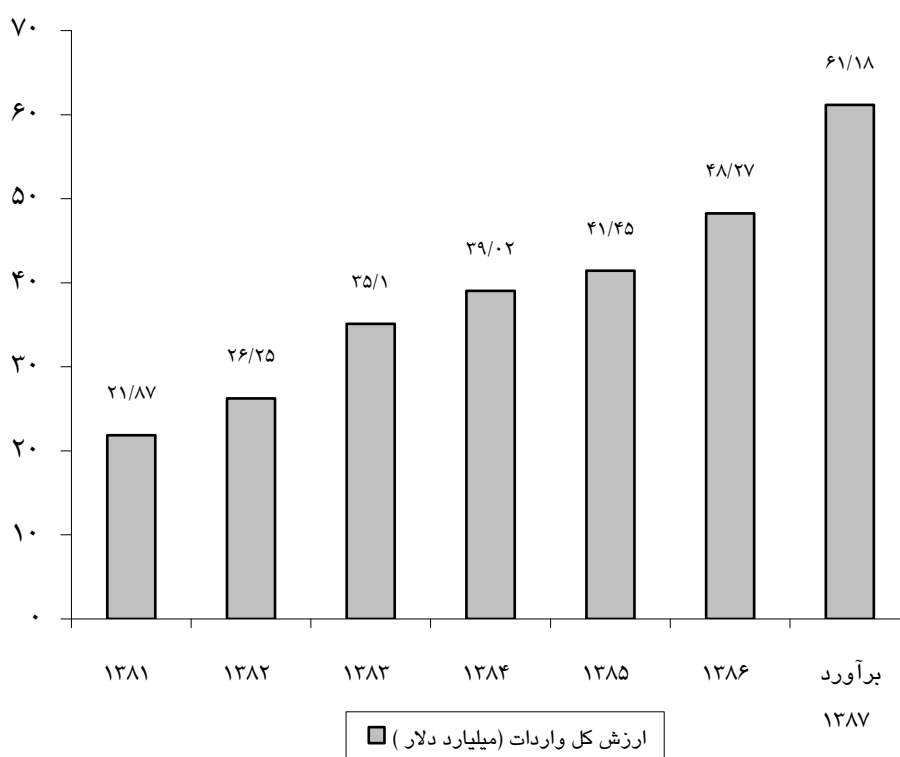

می‌گذرد، این مناطق، شاهد رشد چندان نبودند. یکی از دلایل این رشد اندک به‌نظر آنان این است که مسافرینی که به این مناطق مسافرت می‌کنند حتی در حد مسافرت‌های مناطق معمولی نیز حق خرید ندارند و این امر موجب کاهش رونق مناطق می‌شود.

۳-۲-۵. اتخاذ سیاست آزادسازی واردات قانونی و وجود کالاهای قاچاق در کشور در کنار وضع قوانین محدودکننده در مناطق آزاد

یکی از مواردی که برای دفاع از آزادسازی کالای همراه مسافر از مناطق آزاد جدید بیان می‌شود توجه به این موضوع است که هم‌اکنون سیاست تجاری کشور تأکیدی بر اعمال محدودیت برای واردات ندارد.

نمودار ۱. روند واردات در سال‌های ۱۳۸۱ تا ۱۳۸۶ و برآورد سال ۱۳۸۷

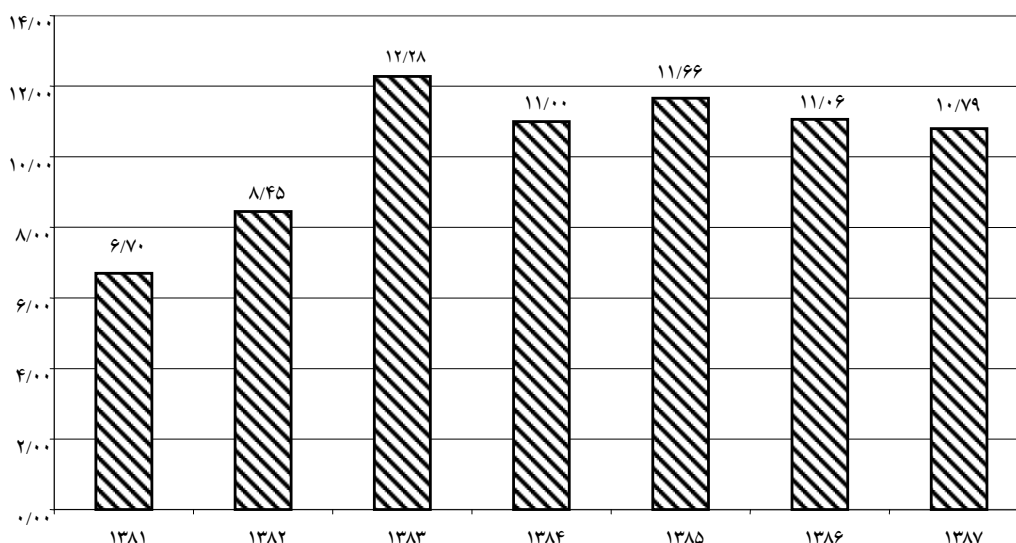
مأخذ: نامه مورخ ۱۳۸۷/۱۰/۲۱ گمرک جمهوری اسلامی ایران با شماره ۲۲/۷۳/۲۵۳/۲۷۵۰۶۱.

نکته: برآورد سال ۱۳۸۷ براساس مقایسه آمار ۹ ماهه سال‌های ۱۳۸۶ و ۱۳۸۷ با رقم واردات کل سال ۱۳۸۶ به‌دست آمده است.

همان‌طور که در نمودار ۱ مشاهده می‌شود روند واردات در کشور در تمامی سال‌های مورد بررسی فزاینده بوده و تقریباً مانع محدودکننده غیرتعرفه‌ای وجود ندارد. موانع تعرفه‌ای نیز مطابق نمودار ۲ در طول سال‌های ۱۳۸۳ تا ۱۳۸۷ همواره با نرخ در حدود ۱۰ تا ۱۲ درصد همراه بوده است که رقم بالایی محسوب نمی‌شود.

نمودار ۲. روند متوسط نرخ حقوق ورودی سال‌های ۱۳۸۱ تا ۱۳۸۷

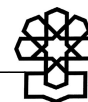

مأخذ: نامه مورخ ۱۳۸۷/۱۰/۲۱ گمرک جمهوری اسلامی ایران با شماره ۲۲/۷۳/۲۵۳/۲۷۵۰۶۱.
نکته: برآورد سال ۱۳۸۷ براساس مقایسه آمار ۹ ماهه سال‌های ۱۳۸۶ و ۱۳۸۷ با رقم نرخ متوسط حقوق ورودی سال ۱۳۸۶.

با توجه به واردات رسمی فزاینده و همچنین عدم محدودیت‌ها و سخت‌گیری‌هایی که در مرزهای کشور برای ورود کالا وجود دارد می‌توان نتیجه گرفت که سیاست خاصی برای محدود کردن واردات در بخش رسمی و غیررسمی وجود ندارد و گویا تنها مجرای که دولت قصد دارد از طریق آن جلوی واردات را بگیرد ورود کالا از طریق کالای همراه مسافر است. همچنین موافقان به اثر حذف ممنوعیت در کاهش ورود غیرمجاز (قاچاق) کالا به کشور نیز تأکید دارند و می‌گویند که اگر به جای حذف ممنوعیت برای مناطق جدید، مناطق قبلی نیز مشمول ممنوعیت ورود کالای همراه مسافر شوند، موجب ورود غیرمجاز کالا به کشور خواهد شد.

۴-۲-۵. وجود آداب فرهنگی در کشور مانند سوغات و هدیه و...

یکی دیگر از مواردی که موجب بروز مشکلاتی در مناطق آزاد شده است به مسائل فرهنگی کشور باز می‌گردد. آداب و رسوم مانند آوردن هدیه و سوغات یکی از مسائل اولیه در کشور است که

حتی در مسافرت‌های کوچک نیز مورد توجه مردم قرار می‌گیرد. این مورد در مسافرت‌هایی که افراد به مناطق آزاد انجام می‌دهند پررنگ‌تر نیز هست، ولی مطابق قانون، ورود هرگونه کالا از مناطق جدیدالتأسیس تحت عنوان کالای همراه مسافر ممنوع اعلام شده است. این قید با اصول اولیه و احکام کنوانسیون مربوط به تردد مسافران در تضاد است. زیرا کالای همراه مسافر و لوازم شخصی جزء لاینفک سفر و ابزار لازم برای مسافر محسوب می‌شوند در ضمن سقف تعیین شده برای این کالاها (۸۰ دلار) سقفی بسیار محدود و پایین است که تنها کالاهای اولیه سفر و اندکی سوغات را شامل می‌شود.

توان اینکه مسئولان مناطق یا گمرک جمهوری اسلامی ایران نظارت دقیقی بر کالاهای همراه مسافر و رعایت سقف آن ندارند و تشخیص جنبه تجاری کالاهای همراه مسافر به‌درستی رعایت نمی‌شود یا کالاهای دارای معافیت بعد از تجمیع به غیر واگذار می‌شود و نظارتی بر این روند خلاف صورت نمی‌پذیرد را در حال حاضر مسافرانی می‌دهند که به‌واسطه یک حکم کلی از آوردن حق خود به‌عنوان کالای همراه مسافر حتی در قالب سوغات با سقف محدود ۸۰ دلار و با قید جنبه غیرتجاری محروم شده‌اند.

با توجه به موارد فوق دلایل موافقان حذف ممنوعیت ورود کالای همراه مسافر از سه منطقه اروند، ارس و انزلی را می‌توان در مواردی به شرح زیر خلاصه کرد:

۱. یکسان‌سازی مقررات مناطق آزاد و رفع احکام تبعیض‌آمیز حاکم بر آنها،
۲. تکیه بر کالاهای همراه مسافر به‌عنوان یکی از ابزارهای رونق منطقه،
۳. اتخاذ سیاست آزادسازی واردات قانونی و وجود کالاهای قاچاق در کشور در کنار وضع قوانین محدودکننده در مناطق آزاد،
۴. وجود رسوم و آداب فرهنگی مانند آوردن سوغات،
۵. ترویج اقتصاد گردشگری در داخل کشور.

جمع‌بندی

مطالعه حاضر به بررسی پیشنهاد تعمیم حکم ورود کالای همراه مسافر به سه نقطه جدیدالتأسیس اروند، ارس و انزلی پرداخته و نظرات موافق و مخالف با حذف آن را مورد تحلیل قرار می‌دهد. نتایج حاصل از این بررسی به شرح ذیل خلاصه می‌شود:

۱. وجود تبعیض میان قوانین حاکم بر مناطق آزاد مختلف این انگیزه را در میان نمایندگان مجلس و مسئولان مناطق اروند، ارس و انزلی ایجاد کرده است که همواره به‌دنبال طرحی قانونی یا

ابزارهایی دیگر برای حل این مشکل باشند. بنابراین شناخت جوانب این امر ضروری است.

۲. در مرحله بررسی روند قانون‌گذاری برای ایجاد مناطق آزاد جدید و به‌خصوص افزوده شدن دو منطقه ارس و انزلی توسط نمایندگان مجلس به لایحه دولت موجب شد که به‌منظور پرهیز از ایجاد بار مالی و جلوگیری از تعارض با اصل ۷۵ قانون اساسی و همچنین با توجه به شرایط جغرافیایی خاص این مناطق، ورود کالای همراه مسافر از سه منطقه جدید ممنوع شود. به همین دلیل این ممنوعیت با علم و آگاهی و به‌منظور پرهیز از ورود به چالش‌های حقوقی و اقتصادی در نظر گرفته شده است.

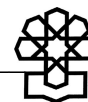
۳. قانون‌گذار به دو قید غیرتجاری بودن کالا و تعیین سقف برای هر مسافر در زمان قانون‌گذاری توجه داشته و تشخیص این قیود را نیز به‌عهده گمرک جمهوری اسلامی ایران قرار داده است.

۴. بررسی رابطه موضوع با قوانین بالادستی نشان می‌دهد که تعمیم حکم کالاهای همراه مسافر به مناطق جدید موجب بروز بار مالی می‌شود که عدم تعیین روش جبران آن با اصل ۷۵ قانون اساسی در تعارض است.

به‌علاوه اینکه موضوع توسعه واردات و تکیه بیشتر بر آن با اهدافی مانند گسترش تولید ملی و دستیابی به جایگاه اول اقتصادی که در سند چشم‌انداز به آن اشاره شده است در تعارض است.

۵. بررسی دیدگاه مخالفان حذف این حکم نشان می‌دهد که عدم وجود ارزیابی مثبت از عملکرد مناطق آزاد، تبدیل این مناطق به مبادی واردات به جای تمرکز بر صادرات، امکان ورود کالاهای صادراتی به‌صورت کالاهای همراه مسافر، کاهش جاذبه در ورود کالا به‌صورت همراه مسافر از مناطق آزاد نسبت به زمان‌های گذشته، افزایش وابستگی درآمد مناطق به کالای همراه مسافر، تفاوت‌های جغرافیایی مناطق جدید و ارتباط آنها با سرزمین اصلی و تأثیر افزایش ورود این کالاها بر کاهش درآمد دولت موجب می‌شود که حذف ممنوعیت ورود کالای همراه مسافر از سه منطقه ارس و انزلی را مثبت قلمداد نکرده و اتخاذ این تصمیم را نوعی تحمیل هزینه به کشور ارزیابی کنند.

۶. بررسی دیدگاه موافقان حذف این حکم نشان می‌دهد که تکیه بر مواردی مثل یکسان‌سازی مقررات مناطق آزاد و رفع احکام تبعیض‌آمیز بین آنها، تکیه بر کالاهای همراه مسافر به‌عنوان یکی از ابزارهای ایجاد رونق منطقه، عدم ممنوعیت واردات در کشور و وجود کالاهای قاچاق و ضرورت توجه به وجود آداب فرهنگی در کشور از جمله سوغات، هدیه و تأثیر این امر بر گردشگری و جذب توریست موجب شده که بر حذف ممنوعیت ورود کالای همراه مسافر از سه منطقه ارس و انزلی تأکید کرده و از ابزارهای مختلف قانونی برای پیشبرد این امر استفاده کنند.

پیشنهاد

با توجه به نظرات موافق و مخالف درخصوص پیشنهاد تعمیم اجازه ورود کالای همراه مسافر به سه منطقه آزاد جدید (اروند، ارس و انزلی) پیشنهاد این گزارش در قالب دو سناریوی زیر ارائه می‌شود:

سناریوی اول

با توجه به ارزیابی‌هایی که تاکنون درباره عملکرد مناطق آزاد موجود در کشور انجام شده است و عملکرد این مناطق را مثبت ارزیابی نمی‌کند، اعطای امتیاز اجازه ورود کالای همراه مسافر به مناطق آزاد جدید منطقی به نظر نمی‌رسد. بنابراین برای جلوگیری از تبعات منفی ورود کالا به صورت کالای همراه مسافر در مناطق آزاد، اعطای این امتیاز به مناطق جدید توصیه نمی‌شود.

سناریوی دوم

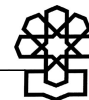
در صورت اصرار نمایندگان مجلس بر حذف ممنوعیت ورود کالای همراه مسافر از سه منطقه آزاد جدید و یا ارائه هرگونه پیشنهاد از طرف دولت در این خصوص لازم است که به موارد زیر توجه شود:

۱. جداسازی و فنس‌کشی کامل منطقه آزاد از سرزمین اصلی،
۲. نظارت دقیق بر رعایت سقف ۸۰ دلاری ورود کالای همراه مسافر در مدت زمانی مشخص،
۳. نظارت دقیق بر قید غیرتجاری بودن کالا توسط گمرک،
۴. جلوگیری از هرگونه تجمع کالا و انتقال معافیت به غیر،
۵. سامان‌دهی دستگاه‌ها و نهادهای مسئول برای انجام نظارت‌های ضروری،
۶. منحصرکردن این امتیاز به بخش‌های خاصی از مناطق مذکور که امکان کنترل ورود و خروج از آنها میسر باشد و به منظور جذب گردشگر و با اهداف توسعه گردشگری ایجاد شده باشد.
۷. با توجه به بار مالی حاکم بر حذف حکم ممنوعیت ورود کالای همراه مسافر مناطق آزاد جدید و محدودیت رهای قانونی موجود در پیشنهاد این موضوع از طریق نمایندگان مجلس (مغایرت با اصل ۷۵ قانون اساسی)، توصیه می‌شود این امر از طریق طرح الزام دولت به ارائه لایحه اصلاحی و پیش‌بینی طریق جبران کاهش درآمد و یا استفاده از ابزار نظارتی مجلس و ایجاد زمینه تعامل برای ارائه لایحه از طرف دولت پیگیری شود.

منابع و مآخذ

۱. آیین‌نامه اجرایی قانون امور گمرکی کالا مصوب ۱۳۵۱/۱/۲۰، با آخرین اصلاحات تا پایان سال ۱۳۷۶.
۲. آیین‌نامه اجرایی قانون مقررات صادرات و واردات مصوب ۱۳۶۶/۴/۱۱ هیئت وزیران.
۳. آیین‌نامه اجرایی قانون مقررات صادرات و واردات مصوب ۱۳۶۷/۱/۱۵ هیئت وزیران.
۴. آیین‌نامه اجرایی قانون مقررات صادرات و واردات، مصوب جلسات ۱۰/۷ و ۱۳۷۳/۱/۱۴، هیئت وزیران.
۵. آیین‌نامه مقررات صادرات، واردات و امور گمرکی مناطق آزاد تجاری - صنعتی جمهوری اسلامی ایران، مصوب ۱۳۷۳/۲/۱۹ با شماره ۳۳۴۳ ت ۲۴ ک وزرای عضو شورای عالی مناطق آزاد تجاری - صنعتی هیئت وزیران.
۶. بخشنامه شماره ۱۰۱/۱۹۳۰۰۰ مورخ ۱۳۸۲/۹/۲۰ سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور، موضوع ابلاغ سند چشم‌انداز و سیاست‌های کلی برنامه چهارم.
۷. بنایی، رضا، آشنایی با مقررات گمرکی و ترخیص کالا، شرکت چاپ و نشر بازرگانی، مؤسسه مطالعات و پژوهش‌های بازرگانی، تهران ۱۳۸۱.
۸. جلسه کارشناسی درخصوص بررسی احکام قانونی تبعیض‌آمیز میان مناطق آزاد درخصوص کالاهای همراه مسافر، مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، ۱۳۸۷/۱۰/۱۱.
۹. صادق‌پارندی، سیف‌الله و مسعود طارم سری. فرهنگ توصیفی اصطلاحات تجارت بین‌الملل و سازمان جهانی تجارت WTO، دفتر مطالعات و پژوهش‌های بازرگانی، تهران ۱۳۸۵.
۱۰. طرح اصلاح قانون ایجاد مناطق آزاد تجاری صنعتی آبادان و خرمشهر، جلفا و بندرانزلی، شماره ثبت ۷۶۳ و چاپ ۱۹۷۵، تاریخ چاپ ۱۳۸۶/۹/۷.
۱۱. قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران (با رعایت اصلاحات سال ۱۳۶۸)، اداره کل فرهنگی و روابط عمومی مجلس شورای اسلامی، اداره تبلیغات و انتشارات، چاپخانه مجلس شورای اسلامی، ۱۳۸۲.
۱۲. قانون امور گمرکی، مصوب ۱۳۵۰/۳/۳۰ مجلس شورای اسلامی، با آخرین اصلاحات تا پایان سال ۱۳۷۶.
۱۳. قانون ایجاد مناطق آزاد تجاری - صنعتی آبادان و خرمشهر، جلفا و بندرانزلی، مصوب ۱۳۸۲/۶/۲ مجلس شورای اسلامی، تأیید ۱۳۸۲/۶/۱۲ شورای نگهبان.
۱۴. قانون چگونگی اداره مناطق آزاد تجاری - صنعتی جمهوری اسلامی ایران، مصوب ۱۳۷۲/۶/۷ مجلس شورای اسلامی و تأیید ۱۳۷۲/۶/۲۱ شورای نگهبان.
۱۵. قانون مقررات صادرات و واردات مصوب ۱۳۷۲/۷/۴ مجلس شورای اسلامی و تأیید ۱۳۷۲/۷/۱۱ شورای نگهبان.
۱۶. کالای همراه مسافر (بررسی ابلاغیه ستاد مرکزی مبارزه با قاچاق کالا و ارز درخصوص ممنوعیت جمع کالای همراه مسافر)، دفتر مطالعات اقتصادی مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی، شماره مسلسل ۷۹۶۴، شهریور ۱۳۸۵.
۱۷. گزارش پیوست نامه مورخ ۱۳۸۷/۹/۲۲ معاونت پژوهشی و طرح‌ها، حوزه مشاورت رئیس‌جمهور در امور مناطق آزاد ویژه اقتصادی با شماره ۸۷/۰۹/۴۹۰۴/س.
۱۸. لایحه ایجاد منطقه آزاد تجاری - صنعتی آبادان و خرمشهر، با شماره ترتیب چاپ ۱۶۱۴.
۱۹. لوح فشرده پیوست نامه مورخ ۱۳۸۶/۹/۲۵ گمرک جمهوری اسلامی ایران با شماره ۲۲/۹۰/۲۵۳/۲۵۹۱۴۳.

۲۰. مشروح مذاکرات جلسه علنی مجلس شورای اسلامی، روزنامه رسمی، جلسه ۳۵۱.
۲۱. مشروح مذاکرات جلسه علنی مجلس شورای اسلامی، روزنامه رسمی، جلسه ۳۵۲.
۲۲. مشروح مذاکرات جلسه علنی مجلس شورای اسلامی، روزنامه رسمی، جلسه ۳۷۹.
۲۳. نامه مورخ ۱۳۸۷/۵/۱۵ مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی با شماره ۸۲/۱۴/۶۶/۴۰۹۲.
۲۴. نامه مورخ ۱۳۸۷/۱۲/۱۷ مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی با شماره ۸۲/۱۴/۶/۱۲۳۹۲.
۲۵. نامه مورخ ۱۳۸۵/۴/۱۹ ستاد مرکزی مبارزه با قاچاق کالا و ارز با شماره ۷۶/۴۰۱۹/س.
۲۶. نامه مورخ ۱۳۸۵/۲/۲۰ گمرک جمهوری اسلامی ایران با شماره ۲۲/۹۰/۲۵۳/۱۰۵۸۷۷.
۲۷. نامه مورخ ۱۳۸۷/۱۰/۲۵ حوزه مشاورت رئیس‌جمهور در امور مناطق آزاد و ویژه اقتصادی با شماره ۸۷/۰۹/۵۵۵۳/س.

شماره مسلسل: ۹۶۲۳

شناسنامه گزارش

عنوان گزارش: چالش‌های تعمیم ورود کالای همراه مسافر برای تمامی مناطق آزاد

نام دفتر: مطالعات اقتصادی (گروه بازرگانی)

تهیه و تدوین: سعید غلامی باغی

همکار: خدیجه مهدوی

ناظر علمی: فتح‌ا... تاری

متقاضی: سیدعلی موسوی جرف (نماینده محترم مجلس شورای اسلامی)

ویراستار تخصصی: —

ویراستار ادبی: —

واژه‌های کلیدی و معادل انگلیسی آنها:

۱. مناطق آزاد (Free Zone)

۲. کالاهای همراه مسافر (Traveler's Personal Effects)

تاریخ انتشار: ۱۳۸۸/۲/۶